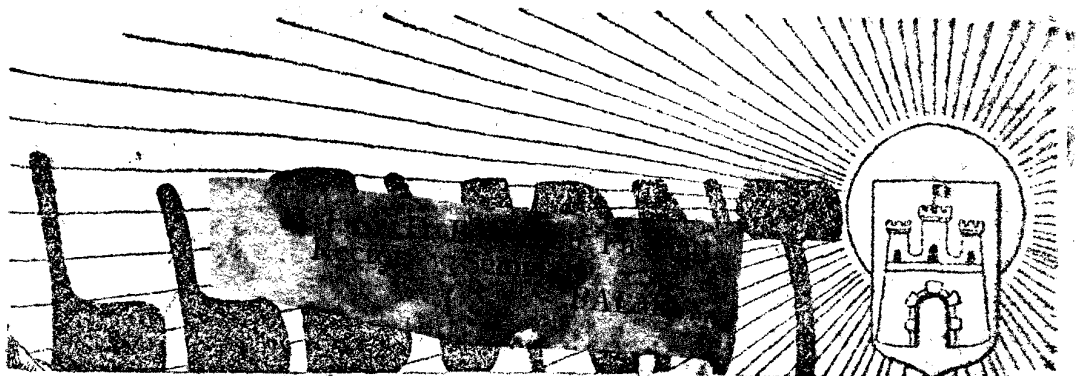

PREUS

Artà Un trimestre	1'50
A fora any	7'00
Al Extranjer id.	1'00

Número solt
0'10 cts.

SETMANARI CATOLIC MALLORQUI

Artà 19 d'Agost de 1922

PER DEU I PER MALLORCA

Redacció i Administració
Quatre Cantóns, 3

Camí desastrós

Tot just fa un any del desastre de Melilla en que se posà de manifest la ineptia dels governants espanyols i nos trobam davant un altre fet simptomàtic de que en lloc de redressar-se, se va de cadà dia més cap al desastre calamitos, de la desfeta del Estat espanyol. Es aquest la recent vaga de correus.

En un país des governat o que pateix governants ineptes, tots els serveis están desatesos; els indisciplinats, les masses anarquisades i tothom sembla que está consentit a que arribi la desfeta per veure si sobre les runes se redressarà i reconstruirà l'edifici patri.

Durant una setmana Espanya ha patida la total paralisació de la comunicació postal. Els perjuís que ha causat al comerç i a l'industria son in calculables; i tot per què? per donar-se a fi de comptes, als funcionaris insubordinats lo que a les bones no s'havia volgut donar-los.

Jo no sè si eren justes integrament les seues demandes,

més ho sien o no, en qualsevol país que tengui un govern com cal, s'haurien estudiades «a priori» s'hauria tractat anticipadament del assumpte en Consell de Ministres i s'hauria presa la resolució d'atendre lo que fos just i possible i denegar lo injust o inoportú. Mes en el nostre país els problemes no s'estudien amb el fi de solucionar-los, sino que se perllonguen o se defugen sense veure que'l perllongar los és embuyar-los i que si se defugen se dificulta la seua solució.

La solució d'aquest ha vinguda.

El govern ha procurat resoldre rápidamente el conflicte, per poder-se apuntar a son favor una gloria, però no se li pot perdonar no haver prevengut el cas i donar abans per justícia lo que ha hagut de cedir després a la forsa.

D'aquesta manera s'hauria estoviada aqueixa pertorbació general que s'ha ocasionada, a la vida nacional i no s'hauria fomentada amb el mal exemple l'indisciplina en els demés cosos de funcionaris del Estat.

¿Qué han de fer els demés

cossos el día que les sien denegades les seues peticions, sien o no justes? Saben tots que els governs cedeixen davant les vagues i de precis ha d'esser aqueix el medi que s'emplei per obtenir les seues pretensions.

Els problemes s'han de comensar a resoldre en seguida que se plantetgin per evitar perturbacions perjudicials a tot el país. Els governs no tenien dret a disfrutar cómodament d'unes vacances estivals, mentres el país sofreix el desballement del seus servicis públics. Cal que se preocupin sempre de prevenir aquestes anomalies que duen en el cor dels subordinats el convenciment de que el sistema que 'ls regeix está gastat i que de desastre en desastre se camina cap a la desfeta.

A. F.

Aquest periódic está subjecte a censura esglesiástica.

De Capdepera

PROGRAMA

de les festes cívico-religioses que se celebraran els dies 23, 24 y 25 en honor del seu gloriós Patró S. Bartomeu.

Dia 23.—A les 8 del vespre, solemnes Completes en l'Esglesia Parroquial aon al só d'animat pas-doble assistirà el Magnífic Ajuntament i acte seguit tindrà lloch la tradicional processó a les Relíquies del Sant.

A les 10 Concert musical an la Plaça Major per una banda de música d'aquesta localitat i dispar d'un gran visió castell de focs artificials preparats per l'acreditada casa Espinós de Reus: s'amollarán ademés montgolfiers

Dia 24.—A les 6; Diana p'els principals carrers de la població.

A les 10; Ofici Major amb assistència de les Autoritats, en el qual cantarà les glories del Sant el Rt. P. Crespí de la Missio i el «Coro Davidic» executarà la partitura a dues veus del mestre Ravanello.

A les 12; Acompanyada de les Autoritats civil i esglesiàstica a la casa Consistorial aont se servirà esplèndit lunch.

A les 2 del capvespre; Grans corregudes an el Cos al so de xeremies aont s'adjudicarán els premis següents:

Primera correguda per homs; corredors en general; primer premi, 20 pts; segon 10 pts; tercer un pollastre.

Segona correguda per corredors del poble; primer premi, 10 pts; segon, 5 pts.

Primera correguda per cavalls; primer premi, 25 pts; segon, 10 pts.

Segona correguda per poltros; premi, 10 pts; segon, 5 pts.

Correguda d'ases i someres; primer premi, 5 pts; segon, 3 pts; tercer, 2 pts.

Nota—No se donarán el spremis si no se presente més d'un opisor.

A les 5 del capvespre; Gran concert de Música en la Plassa Major amb il·luminació general i seguidament gran ball de pagés i alçament de globos.

Dia 25—A les 10; Ofici Major aont s'interpretarà la Misa d'Angels armonitzada p'el mestre Cerdó; ocuparà la Cattedra de l'Esperit Sant l'orador esmentat.

A les 2 de la tarda; Corregudes en el Cos disputantse els següents premis.

Primera correguda d'homs; per tots els qui se presentin: primer premi, 10 pts; segon, 5 pts.

Segona correguda; primer premi, 5 pts; segon, 2'50 pts.

Primera correguda, per cavalls; primer premi, 10 pts, segon, 5 pts.

Segona correguda; per poltros; primer premi, 5 pts segon, 2'50 pts.

Corregudes de muls i mules; primer premi, 5 pts; segon 2'50 pts.

A les 5; Els mateixos actes del dia anterior.

Corresponsal

RELLIGIOSES

PARROQUIA

Diumenge passat a la Parroquia se feu la Comunió General de les Filles de la Puríssima.

A les 10 hi hagué Missa Major en honor del Sagrat Cor de Maria amb orga i sermó que predicà el Rt. D. Juan Ginard Vicari.

CONVENT

El dia 16. En el Convent de St. Antoni se feu la festa votiva dedicada a St. Roc. Hi hagué Ofici solemne en que se cantà la Missa a tres veus d'homs d'en L. Perossi. Predicà per primera vegada el recent ordenat P. Fra Rafel Ginard T. O. R. fill de nostra vila qu'està acabant sos estudis a Roma.

Demà hi haurà la Missa de Comunió dels Tarsicis.

De Son Servera

Després de llarga i penosa malaltia morí dia 6 del present a l'edat de 62 anys en la seva casa de Cala-bona l'exemplar i virtuós sacerdot Rt. D. Antoni Lliteras Caldentey. Devers les quatre del capvespre foren conduït el seu cadavre a Son Servera precedit d'innumerables carretons d'aquí.

Va ser depositat el baul dins un magnífic quarto de la senyorial casa que

el difunt poseia en el carrer de Pere A. Servera. Estigué fins a les vuit en que se li feu "l'acompanyada", a la qual, entre assistents i espectadors, hi hagué el poble en masa.

L'endemà a les nou se celebraren a la parroquia els funerals en sufragi de la seva ànima.

Hi verem a distingides personalitats de Manacor, ademés dels moltíssims concurrents serverins.

Procesó i funerals foren una demostració veritaderament grandiosa de les simpaties qu'el finit i família tenen dins la societat.

Répiguem els seus l'expressió del nostre més viu sentiment.

Q. E. P. D.

—Per l'Alcaldia s'han dictats dos bandos: un encaminat a la conservació de la moral en els banys, i s'altre prohibint la recerca de metles sense permís del propietari, i afegint qu'els que los infringiran serán denunciats. D'aquesta manera s'evitarán els abusos dels pellucadors.

Corresponsal

De Calarratjada

S'ha celebrada en aquesta Colonia amb l'animació dels demés anys la festa que sol dedicar-se a son patró St. Roc.

Ja el dia abans, diada de l'Assumpta o Mare de Deu d'Agost, baixaren molts d'Artanencs a contes de passar-hi els dos dies; pero sobre tot el dia del Sant, de Capdepera, d'Artà i fins de Son Servera la gentada que comparegué fou molt numerosa.

El dissapte se passetjaren els Obrers a fer la capta (que's el número principal i mai se suprimeix) trescant per totes les cases amb una banda de Capdepera i alguns atlotets enflocats que ballaven Feren les seves pessetes.

El vespre hi hagué ball, però no va anar tan envismat com altres anys.

Tampoc hi faltaven una partida de torroneres i tres o quatre cases en que s'expenia gelat, donant tot animació an aqueixa colonia estival.

Al endemà a les 9 hi hagué Ofici esment el celebrant el Rt. Sr. Rector de Capdepera Rt. D. Guillem Femenias, i

durant l'Ofici i en les acompanyades tocà varies pessas la banda citada.

Al capvespre a les 3 hi hagué cuanyes marítimes guanyant els premis en Biel Paciència, en Mateu Mercant i en Biel Flaquer.

A les 4, Regates que foren molt animades. Hi prengueren part "Flor de Mar" i "San Lorenzo". Hi hagué molt poc cada vegada. Guanyaren els premis en l'orde que van. Consistien aquests en 70 pts. en metàlic.

Se rifaren dos gallis. Tregué el n.º 417.

A les 7 i mitja. Se tornà comensá el ball que acaba a les 11 i mitja. Al final s'amoilá un globo.

Desgracia. Pocs dies abans de la festa. Hi hagué una molt sensible desgracia en la fàbrica de serrar de Cas Bombu. Un jove anomenat *En Caracu* tengué la mala sort d'esser agafat en la ma esquerra pel *sens-fi* escapsant-li dos dits.

Desseguida hi comparegue el Medge Militar Sr. Martí que li feu la primera cura i amb l'automóvil de D. Juan Picornell que galantment posà a la seua disposició, fou traslladat a Capdepera. Una volta allà, consultaren els medges Srs. Martí i Moll de dur-lo al hospital d'Artá, i així ho feren, aont entre ells dos i el medge d'Artá D. Rafel Blanes Sancho, li feren la delicada operació d'amputar-li dos dits: l'index fins al tercer núu i el del cor fins al segon.

Sentim ferm tal desgracia i desitjam al ferit, pronta milloria.

REGIONALS

El «Barcelona» salvat

Nos associam a la alegria general que na produí a dins Mallorca la noticia de la salvació del hidroplá «Barcelona» amb els aviadors.

Com tothom, estavem desesperancats de que se poguessen trobar i be les creiem engolits pel mar airat quant arriba l'agradosa noticia d'haver arribats al port de Soller després de cinquanta hores d'estar perduts. Aqueixa noticia nos ha produí una gran satisfacció, que be la mereix la salvació de dues vides, causant admiració la valentia d'aquests herois.

Palma els ha tributada una entusiasta rebuda. Sia enhorabona.

MERCAT D'INCA

En el Mercat de dijous han reigit aquets preus:

Bsesó d'Ametlla a 125'00 quintá

Blat a 24'00 pts la cortera

Xeixa a 24'00 « « «

Ordi mallorquí a 14'50 « «

« forastera a 14'00 « «

Civada mallorquina 13'50 pts. id.

» forastera a 13'00 « «

Faves cultores a 26'00 « «

« ordinaries a 24'00 « «

« pel bestiar a 24'00 « «

Crónica

Degut a lo llarga que nos resultá la ressenya de les passades festes de St. Salvador, fou sospesa la Crónica de la passada setmana, motiu pel qual algunes notícies semblarán tal volta enderreries.

METEOROLOGIA. — Fa nn temps vertaderament calorós, uns dies més que ls altres. Especialment el dilluns de les festes era casi irresistible, semblava que plovia foc. Els demás dies encara que forts, han estat més aguantadors.

ESTAT SANITARI. — Encara que persisteix haguent hi algunes gástriques, no se pot dir que hi haja epidemia; com tampoc hi ha molts de malalalts de gravedad. Sols el fill del Sargent de la Guardia Civil fou la setmana passada viaticat, perque pateix malaltia de cor de la qu'en vengué malalt quant son pare fou traslladat aquí fa una mesada.

VAGA DE CORREUS. — S'ha solucionada la vaga de correus. Durant alguns dies han estades paralisades un quant temps les relacions entre els pobles i tal volta tampoc arribá LLEVANT a sos destinataris el dia que pertocava. Sabut el motiu és de creure que dispensarán.

VISITANTS. — Han venguts desde Barcelona a passar uns quants dies al costat de ses respectives families els advocats D. Juan Sureda Sancho i D. Monserrat Sancho, aquest derreracompanyat del advocat catalá D. Narcís Llampalles que ha trèscada Mallorca. Les desitjam a tots agradosa estada entre notros.

CASAMENT. — Avui a l'Iglesia Parroquial s'han units en matrimoni Na Margalida Oliver (a) Mungina amb En Nicolau Caselles (a) Garameu germá del actual batle D. Joan. Rèbiguen la nostra felicitació i Deu les deix estar molts d'anys plegats com Sant Josep i Maria.

AUSENTS. — Després de llarga temporada de residir en la nostra població fent els treballs propis de son càrreg s'ha ausentada la brigada d'enginyer i auxiliars del catastro.

ARTANENC PREMIAT. — En els Jocs Florals celebrats a Ceuta el dia 4 del corrent mes és estat apremiat amb el primer premi el Rt. Sr. D. Francesc Sureda Blanes fill de la nostra vila, per la seua «Historia documentada de Ceuta». Sia enhorabona a ell i familia.

TELEGRAMA. — En les passades festes de St. Salvador se rebé un telegrama del artanencs residents a Ceuta que deia:

«Artaners Ceuta, coralment visca Verge San Salvador. = Sureda Blanes, Picó, Trobat».

El General Veyler a Artá

Segons noticies, demá díumenge, en tren especial vendrá a la nostra població el Capità General D. Valeriá Veyler acompanyat de representants mauristes, veyleristes i conservadors. Sembla que els elements polítics d'aquí i les autoritats locals volen fer entusiasta rebuda i se li prepara un «lunch»

En el pròxim n.º en donarem compte.

SECCIÓ AMENA I HUMORÍSTICA

PROGRAMA

**de Festa Major que si hi ha qual-
que poble o vila que li agradi pot
acceptarlo sense compliments.**

Dissapte

Al mitg dia.—Espatarrant, espelusanant i ressonant i ben repicat repic general de campanes demunt es campanar p'el campaner, campanera i campanerets petits.

5 del capvespre.—Rentada dels carrers i fatxades de la vila amb aigo i sabó, i fregada de les aceres amb sal-fumant, a fi i efecte que si fa una ventada de vent, la polseguera de pols que s'aixequi, no tapi sa vista dels uys de sa cara dels forasters de fora, privantlos de veure les grans festes.

6 del capvespre.—Reclutament de tota s'atlotea a sa Plassa Major, ahon se los donará de franc xocolate desfet amb sífon del qui pica. Si el municipi es tan pobre que no pugui gastar, pot repartir un esplet de galletes i castanyes que pim-pam pim-pena son igualment nutritives i sempre més econòmiques...

Entre-tant les mestresses de casa degollarán sense pietat, encara que fassen resistencia... els pollastres, endiots i cap-siriganyes que s'hagen d'empessolá l'ondemá.

A las 7.—Arribada de fora de les bandes, orquestes i xaramies, que duen s'alta missió de fer mal de cap al veíndari durant els dies de festa.

Tots els artistes de buf, serán obsequiats a la Sala amb un refresc d'aigo fresca ben fresca, i clara, ben clara i dos bonbons per boquilla i immediatament se reuniran a sa Plassa, en un sol grup, ahon tots a la una, tocarán el dos...

A les 10.—El coro dels «Enreguyats» cantarà amb sa boca unes cansóns inèdites que encara s'han de estrenar, que segurament arrancarán molts d'aplausos de les mans dels oients, encara que les tenguin dins ses butxaques o en es cap d'es nas.

A les 11.—An aquesta hora podria ferse teatro, pero no hu recomanem, porque hi ha pobles que hi du disgusts,

i además hi ha obres, com «El Puñal del Godo», que acaben en punta...

Noltros som de s'opinió que en aquesta hora tothom se fasse un tip de riure, si no se sap com, fentse pessigoves an es clotell amb un llapis de deu céntims. «Nunca fallal»

A les 12.—«Cada mochuelo a su olivo», vulgo aná a dormir... Ho deim en espanyol, porque fa més son...

PRIMERA FESTA

A les dues de sa matinada.—Gran tronada de trons, que no més los sentirá el qui tenguí un uy ubert.

A les 6.—Emocionant escandol i terrabastaix per les bandes i xaramies que aniran precedides per sa gent que vaja a devant.

Si els músics tenen massa son se traslladarà aquest número a les 9.

A les 10.—Ofici i sermó a l'Esglesia.

A les 11 i mitja.—Si hi ha cap bandera o estatua que s'haja de beneir, trobam qu'aquesta es bona hora.

A les 12.—A sa Plassa Major, més escandol i terrabastaix, puig no fan altre cosa les músiques ja dites...

A la una... a les dues... i a les tres! Bueno:

A la una.—En mánegues de camia qui tenguí calor, tot-hom, sense compliments se pot asseuer a sa taula i dinar... Si es foraster, que apreti sa gorra... Que no sigui tonto. Un día es un día.

A les 3.—Jocs de cucanya i corregudes per tots els qui hi vulguin prendre part, pero especialment l'atlotea i criatures menudes. Ses de drap i cervellera, recomanem a ses mares que no'ls deixin anar...

A les 6.—Balls i cabrioles demunt es cadafal de sa plassa major, al só dels instruments de música, que bufarán o rascarán els músics respectivament, mirant més les pareyes que ballen que el paper que tenen devant...

Es prohibirá ballar: Primer. A qui haja menjat ai-oli. Segón. A qui s'ui massa. Tercer. A qui en sábiga molt porque faria nosa an els altres. Quart. An els tocats d'uy de poll i coixos de naixement.

Hi haurá ball de rams, i se subastará un ramell qu'aquell qui'l comprí serà ben seu, i se tocará un vals rabiós que durará fins que s'acabi.

Tot lo dit referent a ball, se repetirà el vespre, corretgit i aumentat, mentres quedin músics i envelat. No deim balladors, porque an aquests no'ls mata ningú.

A les 10.—«El Coro» tornarà a cantar lo mateix del día abans, porque no sap res més i porque una cosa sentida dues vegades «entra més».

A las 11.—Se desparará un colosal, brutal i piramidal castell de focs artificials, compost de piules, coets borratxos, voladors, xiscladors i corredors, llums de bengala blaus, grocs, vermells i de color de ca com fuig. Volcans i terratremols. Rodes de foc d'aquelles que en lloc de rodar fugen a encalsar sa gent. Un moro de foc que farà un discurs sobre sa guerra del Marroc i treurá foc p'els caixals, i per fi una grandiosa traca valenciana que s'en durá els abres del passeig i trençarà tots els vidres de la vila.

Será una cosa may vista p'els cegos de naixement, i p'els qui viuen a sa lluna.

Dites i fetes

—¿Ja fa temps que tens s'homo a America, Pereta?

—Quatre anys.

—I no t'ha enviat res may?

—Sí; moltes memories!

CORRESPONDENCIA

P. E. S.—Ciutat. Provau d'escriure en mallorquí. En foraster sols admetem lo de plomes de cap d'ala.

Blom.—Son Servera. En el próxim n.º anirá lo vostro. Procurau que sien un poc més saladetes, o més substancials aquest *humorades*.

X.—Fins an el próxim n.º no hi pot anar per haver arribat tart.

J. Font.—Mahó. De part de la Comissió de la Creu, mercés pel vostre donatiu de 5 ptes. Així se fa patria. Está ja benhida. Manau.